

پہل فرمودہی لہیفہ صبر

ریک خراوی

محمد قزلبی

بنداد چاچناہی

نجاح

۱۳۵۴ - ۱۹۳۵

ھەرزسخە امضای مؤلفی پبوە یە بی

دزیە تی یە

نرخى ۴۰ فلسه

دینار الخلیفہ

دیاری

تہ مہ چل فہ رمودہی پیغہ بہرہ تہ رجہ مہم کاردن
وشر حیشم گویردی رڈلی کردن، تہ ی دہ م بہ دیاری بدہا
زوبانام کہ زنان آینی راست پیای تہ خاتہ سہر راستی له
کوفتار و کردارا و تہ یہ وی پیای بکا بہ بہ دہ ژورتربنی پای بہی
مہر دایہ تی . اومید تہ کم بہ ہرہ ی لی بیری .

محمد قزلی

۱۱ جمادی الثانی ۱۳۵۴ ۱۵ ایلول ۱۹۳۵

تہ مہ وہ دہ رتہ خاتم نیشاناتہی بودہ دہینہ ری فہرمو دہ کان
داراوه :

خ - بخاری ، م - مسلم ، ق - اتقاقیان ، ح - احمد بن
حنبل ، د - ابوداود ، ت - ترمذی ، ہ - ابن ماجہ ، ن - نسائی
خد - بخاری فی الادب ، تخ - بخاری فی التاريخ ، طب -
طبرانی ، خط - خطیب ، ہب - بہقی ، عد - بن عدی

(١) عن عمر بن الخطاب رضي الله تعالى عنه قال: بينما نحن جلوس عند رسول الله صلى عليه وسلم ذات يوم اذ طلع علينا رجل شديد بياض الثياب شديد سواد الشعر لا يرى عليه أثر السفر حتى جالس الى النبي ص فاسند ركبته الى ركبته ووضع كفيه على فخذه وقال يا محمد اخبرني عن الاسلام فقال رسول الله : الاسلام ان تشهد ان لا اله الا الله وان محمد رسول الله ، تقم الصلوة وتؤتي الزكوة وتصوم رمضان وتبج البيت ان استطعت اليه سبيلا قال صدقت قال فمجبنا له يسأله ويصدقه قال فأخبرني عن الايمان قال ان تؤمن بالله وملائكته وكتبه ورسله واليوم الاخر وتؤمن بالقدر خيره وشره قال صدقت قال فأخبرني عن الاحسان قال ان تعبد الله كأنك تراه فان لم تكن تراه فانه يراك قال صدقت قال فأخبرني عن الساعة قال ما المسؤول عنها باعلم من السائل قال فأخبرني عن اماراتها قال ان تلد الامة ربتها وان ترى الحفاة العراة رعاء يتطاولون في البنيان ثم انطلق فابث مليا ثم قال يا عمر أتدري السائل فلت الله ورسوله اعلم قال هذا جبريل أنا كم يعلمكم ديني له عمري كوردي خطاب كبير راوه ته وه كهفه رمويه له ده ميكي

دا که له خدمت پیغه، بهر(ص) داندیشتیوین ده رکه وت پیاویکی
• زور لباس سپي وه موردش هیچ توزي ریبه ی پوره نه بو هات
دانیشت نه ژنوي به نه ژنوی پیغه مبه ره وه ناهه ردو ده - تي
له سه ردو وړانه ی دانا وه گوټي نه ی محمد پیم بلی اسلام چي به
پیغه مبه رص فه رموي اسلام شاهدي دانه به وه ی که هیچ
چشت ئی په رستن نیه مه که رذاتی خوا (الله) وه هم شاهدي
دانه به وه ی محمد خوا نار دویه وه پیغه مبه ره وه نو یژ کردن
وه زکاة دان وروژر گرتن وحج کردنه نه که ربتوانی - پیارد که
گوټي راست نه که ی عمر گوټی تعجبان کرد که لی یی نه پرسی
وتصدیقي نه کا. له پاشان گوټی پیم بلی ایمان چي به : پیغه مبه ر
فهرموي نه وه یه باره ری بکه ی به خوداوه ماشکه وکتیبان
پیغه مبه رانی وه روژی زندوبونه وه وباره ری بکه ی به قدرخیر
، گوټی راست نه که ی گوټی پیم بلی احسان چي به ؟
په یی نه مه به خودای پیه رستی وه کوټه مه بی بیی ده ته ماشای
الله نه که ره تو نه ونه بیی نه و نه تو نه بی بی گوټی راست
نه که ی . گوټی روژی زندوبونه وه که ی دی ؟ فه رموي : من

له تو چتر ته مه نازانم گوتی نیشانانی ویم پی بلی نه رموی ته مه به
 که نیزه خانمی خوئی لی بیی وه پی خواس و روتان شوانان بییی
 خه ریکی خانو دوروست کردن وه جی بلد کردن بین .
 له پاشارویی وه پیغه مبه بو که می راوه ستاره فه رموی ته می عمر
 ته زانی ته کی بو؟ گوتیم خواو پیغه مبه ته زانن گوتی ته مه
 چپر بل بو هات نو فیر و بکاری و شوین دینتان

لهم حدیثه وده ره که وی جوی یه تی ایمان و اسلام وده ته مه
 ایمان راجعه به دل وده رون و اسلام ایشی زمان و ته نه چونکه
 ته مه کوتنی هه ردو شهادت وه نو پتر کردن وه ردژ وگرتن
 وده زکات دان وه هیچ کردنه بو که سی که بتوانی .
 ایمان، دل گرتن و باوه ری یه به خوداوه به ری (ماشکه)
 وکتیبان وینه مبه راز وده روژی زندو بو نه وده وروا کردنه به ته مه
 چا که ده نه راه وده خیر وشر به قدری خردایه

خ—ودا

خودا هم ذاته یه که له روی زانینی زور و داگیر وه نورانی

مې پايان هم عالمی به، هه موره گکو ديشه وه لك و پوپ
دورست كړدو وه ريكی خستوو، وه هه موی له ژرفه رماني
وي دايه هه، رچون آره زوبېر هه، لي ته سوړيني .

بون وپيك هاتي هم عالمه بهم رهنكي شیرين وه ريك
وپكي وه نظام جوان وپي وينه وه بهم هه مو سود ومناسومي بي
ته ژاره، دليلی آشكرايه له سه ربون ووجودي خوداوه توانيدي
كه وره ی وی كه به ره ژوري هه مو بووانيدانه .

يه كه تي ترتيب وه يهك كه رتي هه مولاره اجزای عالم
وه په ي وه ست بو نيار پيكه وه كه وره ترين برهاني يه كه تي
خودايه .

انسان له دوروست بون وه په يداوني خوي بهم جواني
ره نك وبالاوه بهم هه مو اعضای ته نی كه هه مو هو شياران
سه ردان وه دامارن له تی كه ييدشتي خواصيان ، وه بهم
هه موسه رچارانه ی تی كه پدشتن وه زانين وه توانين بزوتنه، په ي
ته بابيه خوداوه ته زانی كه توانيدي كي زورگه وره وه بلنسد
ته مي هيناوه ته سه رزه وي وه بونی پی به خشي وه .

ایمان و باور دي به خوداي ريك خه ری هم جهانہ (عالمہ)
وه سورپی ده ري هم چه رخه ، سر شتي انسانہ دلي له سه ری
دورست کراوه هه میشه بوي لی ته دا ایتري پی ناوي دلیل
وبرهان . هه موکه سر له تنکاني و گیراوي یاله خوشي وشانی
خوی دلی دانی خوی بولای گه و ره پی خواتی ته گاه ؛
به ستراوي دلی خوی بو هم باره گایه ته زانی .

په ری (ملکه) سارنگه

په ری عالمیکی وونه ، خواي گه و ره پی گه یاندوبن
بونیان که نه مانه ش له مخلوقاتي وین هه رچی فه زمانیه-ان پی
بکائیه کن وه هیندیکیان له ناوی خداو پنه مبه ران دین
وته چن .

پینه مبر

پینه مبر ، انسانیکه خوانا ردویه بو پی نیشان دانی خاق ریکه ی
لشی له دنیا و آخرت پینه مبه ران ، له ناو کومه له ی بشر ،
پله کومامو ستای آموژ کاروان ، ریکه ی چاکي و خوابه رستی

وه دل روڻي وپاڪده روڻي فيري مخلوق ته ڪن قانوني دل
چهسپ ڪه به عدل و داد، بشري پي پڙي دانته نين . هينديڪ له
پنهنجه به ران ڪلاي خواوه ڪتابي آسماني يان بوها تووه وگه وره
تريڻي والله قرآنه به زباني عربي ڪه ٿوي سڀي گه وره پي وبلندي
وسماد تي بشره تي دايه به عباراتي جوان آو داروه شيرين .

روڻي زندوبونه وه

روڻي زندوبونه وه روڻيڪه ڪه خواپاش تيك چوني ته عالمه
وه ويران بوني نظام دنيا، هه مو انسانان زندو ته ڪاتوه ته سهر
ايشي دنيا حسايان لي ته ڪيشي ، پياوي باش ته نيري بو
بهه شت پياوي خه راپ ناپاڪ ته نيري بوڏوزوخ .

قدر

معناي قدر پٽيڪ هينان ٻوڏورست ڪرڻي عالمه له سهر روي
زائيني کون ونقشه ي پيشو . هه روه ڪو مهماري دانا چلون له
پيشه وه ، ته ندازه ودينه ي قصر ته ڪيشي وله ياشان بهم جوڻ

دور ستي ٿه ڪا خواش. له روي زانين وتر تبئي له پشه وه داي ناوه
ٿم عالمه وهدهر ٿه خا وٿه هي ٿي ته وجود . رَبِّ الْعَالَمِينَ

احسان

له پڙسيار ڪرڌني احسان وهدهر رٿه ڪه وي، ڪه احسانيش
وه ڪو ايماز واسلام منظور ه نابي له ده ست بچي به راستي احسان
گيان عبادته، هه رڪه س له عبادتي خوي داخوي واييني ڪه له
به رده ستي خواراوه ستاوه وخوا آگراي له دل ودروني وي
هه به، به چا ڪي عبادت ٿه، ڪا وهه رچي پي ٿه وي به جي ديني
عبادتي ڪه احساني تيدانه بي هيچ وپوچه له باش بوني نفس وده
وده روڙوري انسان سوڊيڪي لي وه رنا گيري .

نیشانانی روڙي زندوبونه وه

مقصودله هي بر ڪه ره موي ڪه نيز خانمي خوي به ولد يني ٿه مه به
ڪه وره بي وپوچي ڪي هل ٿه گيري و خویشي له ناودا ناميني به
جوري ڪچ، دايڪ خوي به خدمتڪار رانه گري، ومقصودله

خانو دورست گردنی شوانان نه مه یه ده ست له چول نشینی
ههله نه گپری و هه موکس آرزوی خانو دانیشن نه کا .

به هره ی ایمان

ایمان رباوه ری به خوارمه وانه نه وپی کوتوین سه رچاوه ی
هه موکه وره یی وبلندی وسماعته بوانسانی ، نه بیت کیشنده ی
هه موخوی باش و بلا و گردنی عدل و داد و راست گوئن ولادان
له خه راپه . ایمان به خواچر ای ناوده رونه وه رونی دله
انسان به وی ری راست و خوار له ژینی خویدا نه بینی نفس
ودلی پاک نه بی خوشه ویستی دنیا زوری لی ناکاره دووای هوی
نا که وی خه ریک نه بی هوه ی بلندی به بی کیشی نه وه ی
یستی به خوی لی لادا .

ایمان به خوا ، حقیقتی ژین و پیاوه تی له پیاونه گه یه نی
وخوشه ویستی و راستی و بی باکی و آزایی له ناردل دا
نه روئی نی .

پیا و مؤمن له هبچ چشت ناترسی چونکه په نای هه یه وه دلی

آرام بووه به به سترانه وهی به باره گمای خواوئه زانی مردن
دهر چونه له جیگه یاک بوچی گه یه کی خوشتر .

پیاوموئن ، به راستی پیاوی خوایه ته توانی له جی خوی
دانیسی خلیفه بی له سه رزه وی بانک بکا بوگه وره بی
وئه وانهی عزتی نفسیان تیدایه .

ته وکس ایمانی نه بی پیاونی یه ، گوفتار وکرداری جی
باوه ری نییه ، خوشه ویستی بوکس نییه له خهراپه وضرردان
دریغی نا کلمه گه رله عقوبتی حکومت بترسی .

پیاوینی ایمان ترسه نوکه ، له هه رچی بیته به رده بی له انسان
وزنده ور ودا روبه رده ترسی . وه چونکه سعادت و خوشی
هه رله دنیا دانه بیی له مردن زورته ترسی وه له دوا که وتی شهوت
خونا گیری ته وه له گه وره بی نفس روئه چه رخیی .

ایمان و باوه ری به روژی زندوبون، وه ، سرشتی انسانه
وله سه ری دورست کراوه بویه هه و بشر له گه ل ته مه که
جوین له آووخاک و جی یه ک دلت واجمعیان هه یه له سه
ته مه که ررژیکي ترهه یه پاش ته م دنیا یه .

ایمان و باوهری به خوا و دروژی زندوبونه وه انسانی له سهر
شوین انسانی رانه گرن واداری ته کن به مهی به هره بهری له
کمالی خوی . پیاوینی ایمان به هره نابینی له مزایای انسانی
وه کوجانه وه رانی سچه ندروژی له م دنیا به دانه میی و نه روا
به لکي به د بهخت تره له به زحمت و زوری بترکه نهی یینی .
ایمان به خواوه روژی دووایی جگه له مهی که به جی هی نانی
حق به نده گی تیدایه، بوراوه ستانی کومه لهی بشری وه راگرتنی
خوشه ویستی و تیکه لی و پایه دار کردنی عدل و دادله نارعالمدنا
زورنی ویسته ، که هیچ کومه له بهی خوی ایمان نامینی
وایستوارنابی .

عن ابی رقیه تمیم بن اوس الداری ان النبي صلى الله عليه وسلم قال (الدين النصيحة قلنا لمن قال لله عز وجل ولكتابه وأرسوله ولأئمة المسلمين وعامتهم م له ابو رقيه تمیم کوری اوس داری گیر راوه ته وه که پښه مبه ر (ص) فه رمويه : دين پاک بونه . گوتمان له گه ل کي نه رموي : له گه ل خواو کتیب و پښه مبه ری، و امام پادشای مسلمانان له گه له مو که سی تر .^(۱)

---

(۱) آشکرایه ایمان و باوهری به خواوه ته مه که نه رآ گاداره به هه مو چشتی انسان وه له سه رهه موئیشان تولی ته داته وه، سه رته کیشی به پاک بون و خالص بوز له گه ل هه رچی له دهره وهی انسانه وه پی یه وه په یوه ستي هه یه . وه له ناودلا تی که ییشتنی پرسیار لی کراوی (مسئولیت) په یدانه کا .

له پاکي وتی که ییشتنی پرسیار لی کراوی ، له سه رانسان واجباتیک په یدانه بی که نه بی هه میسه له پش چاوی بی وه به چی یان یښي نه م واجبانانه هیندیکیان راجعت به خوا

﴿۳﴾ عن معقل بن يسار ان رسول الله (ص) قال : ايما وال ولي شيئاً من امر امتي فلم يضح لهم ويمجده لهم كمنصيحته وجهده لنفسه- كبه الله تعالى على وجهه يوم القيامة في النار . طب (۱)

هه ركهس ايشی کي پی ته سپیتر رانی له نیشان امت من

وهنیدیکیان راجعس به کومه له، واجب خواپی، ایمان و باوهری به به خوراگه وره پی وی وه شهرم و حیالی کردنیه وه باوهری به پیغه مبه رانیه وه شوین که وتندی- انه له هه موایشان وه کتیب خویندنه وهی خویابه و خوباش کردن و گیان چاک کردن لهم رووه که ته و فهر موبه .

واجب کومه له پی، کورشش کردنه بو پیک هینانی ته بی گه وره پی امتی پی په یارته بی، له ریک خستی دلان وه بلا و کردنی زانین وعدل و داد وه مهردوم آشنا کردن به حقوق و هده ستی دامادان گرتن وه کومه که کردن به پادشاله ریگه ی راستاره و ادار کردن مه ردومه به بی باکی وه آزایی و راست گویی و خورا گرتن له ته ننگاناندا .

(۱) هه رکه مبه له یه کپا کی و راستی له ناو پی او انیان د پایه دار

وه باكيان له گڼل نه كار كوت ششيان بونه كاود كو پاكي و كوشش
له ايشي خوي دا ، خواته وي بيه سه ر رودانه خاته آكري
دوزه خه وه .

﴿٤﴾ عن ابي موسى قال رسول الله (ص) المؤمن لله ومن كالبنيان
يشد بهضه بعضاً . ق

هؤمذان وه كو بناوان يه كتر تونده كڼ . (١)

وايستوار بوبه جورې كه هه ركاميك ايشيكي حكومتې پي بسپېرې
وه فهرمانيكې كه وړه يا بچوك پي واگوزار بكري ، زور به
راستي وه دور ستي وه كوايشي خوي ، پيكي بيبي وچي به جي
بكا ، هم كومه له يه هه ميشه له بلندي وه كه وړه پي دانه بن
كه س ناتواني زوريان لي بكا وه ته كه رناباكي و فريب و خيانت
له ناويان دار بو چكه له عذابې روژي زندوبونه وه دوچارې نه مان
وه ژيرده ستي قوميكې ترته بن .

(١) انسان له ناوښتم عالمه دا جوي بوته وه به مه كه ناتواني به
ته نها بڅي وه پي وي سته به تيكه لي له كه لده سته يه له هاوالاني

⑤ عن انس بن مالك قال : رسول الله ص لا يؤمن احدكم حتي يحب لآخيه ما يحب لنفسه . ق/هيچ كه سې كسان ايمان كار نابې تاواي لي ديكي كه نه مي بوخوي پي خوشه بي بيه بوبراي مسلمانيشي پي خوش بي (۱)

خري تابه هه مولايي پي وي ستي هه مولايك بينن وه هه مو له كاري يه كتر به هر هه رن رنه بي هه ريه كه له ناو كومه له ي خوي ايشي وكاري بيدي كه سودوبه هر هه بوواني تر بي نه نا نه نه بيته داري بي لاخير نه بي بيري ، بويه پنجه مبهه ر تشببه مؤمنان فرموده به ديواني خانو ، يعني هه ريه كه نه بي پي وي ست بي وه ساختمان كومه له توندبكا وه دياره كومه له ي وا نه بي عدل رداد و براهه تي له براهه ري قانون و آزادي تيدابي كومه له ي ، زوري و خوبه زور گرتن و بي انصافي تيدابي وه كو خانوي شكست و ايه زونه روخي .

⑥ (۱) انسان، شار ستانيه به ته نها ناتواني گوزه ران بكا نه يه وي كومه كو تي كه لي هارالان كه به هه مويان مياي ي ژياني

(۱) عن ابي هريرة ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال : المسلم من سلم المسلمون من لسانه ويده والمؤمن من امنه الناس على دماءهم واما لهم . ح ت ن
 لا ده ستن پان و ستن پان
 مسلمان گئی کہ مسلمانان له زوبان وده ستنی ده رچن وه مؤمن کسی که ڀه ردوم نه وی به امین بزانتن له سه رخوتن و مالیان (۱).

خویان سازبکن . وه اشکرایه ویک که وتن وتنی که لی انسانان نه که ره سه ته کور زور تونديان له ناوانه بی نه بیته مایه یی فساد وه به گزیه کاچون هر که س ده ست تبابو بچری بی حقی یه کی ترکوه زورلی کردنی له مال وآبرووا زوردار بی زور نه خوا . وه لی نه که ره سه ته گئی بو به خوشه ویستی و براده ری آسایش له ناویانا پابه داره سنی وه کو برابانی ناو مالیکي نه ژین هه مولا بو خوش کردنی جی ووطن نه کوشن، دینی اسلام له به ره ره ما اُمّی خوئی دعوت فرمویه به خوشه ویستی یه که تر تا کو ره له ی اسلام تیک نه چي وه اجزای له به ره یه که نه پچرین .

(۱) ایمان و باره ری له نار دلانی که ییشتن به لی پرسی نه وه ی په یدانه کا نا هیلی په ابو لای خه راپه وده رددانی خلقي بچي وه

(۷۱) عن عبد الله بن عمرو بن العاص ان رسول الله ص قال : اربع من كن فيه كان منافقا خالصا ومن كانت فيه خصلة منهن كانت فيه خصلة من النفاق حتى يدعها اذا حدث كذب واذا وعد اخلف واذا عاهد غدر واذا خاصم فجر . ق

چو وار خواهه ن له هه ركه ساسن نه و منافقي خالصه وه هه ركه س به كيك له واپي تياپي خوبه كي دوروي (نفاق) تيا نه بي تالاي نه دله خوي : نه كه ركه ته بگره ريديه وه درو ^{دوروي تياي} بكاره نه كه رو وعده بدا به جي نه هيني و نه كه ربه يمان بدا به سه ري نه باره نه كه در دو شمنايه تي بكانا زالي . (۱)

هه موكه س دور و نزيك زه نكبن و بقبر له زوبان وده ستي ده رنه چي و به راستي و پاكي له گهل به نه گاني خوا نه بزويته وه وه سر و ماليان ده ستي زوري وي نا گرتي جوين نادا پاش پله گرتي . قصه ناهيني وه نابا زور نا كا فيل و فريبي كه رايان نه و تي كه ييشته له نادل ناوي بي راستي نيه .

(۷۲) نه بي پي واپي پاسه وان له سه ردل و زوباني

عن ابی هريرة ان رسول الله ص قال . لا تحاسدوا ولا تناجسوا
ولا تباغضوا ولا تعادوا ولا يبع بعضكم على بعض وكونوا عباد الله
اخوانا . المسلم اخو المسلم لا يظلمه ولا يخذله ولا يكذبه ولا يحقره
التقوى ههنا (ویشیر بیدیه الی صدره ثلاث مرات) بحسب امره
من الشر ان يحقر اخاه المسلم . كل المسلم على المسلم حرام دمه
وماله وعرضه . م - (*) رسولكم

آوات پیک مه خو وازن و فیلی لیک مه که ن و کینه مه کیشن
وه پشت تیک مه که ن و به سه ریه گک ترامه فروشن نهی به نده
گمانی خوا بینه برا . مسلمان برای مسلمانان زوری لی ناکا دپه ستی
ناکاره دروئی له که ل ناکا و به سوکی نا گری .

هه یه نه بی خو بگیر یته ردله دروئی شرطي و بی په یمانی که
نه مانه مایه سوکی و پایه ی په ستی انسان و پیادی جوانمیر له درشمانا
یه تیشا خو راه گری جوین نادا و گوت هه ل نابه ستی (بهتین ناکا)
وه هیچ له نه ندازه ده رنایچی .

٨ (*) دینی اسلام، نه یه وی له ناپه پرد وانی خوی پایه ی یه که تی
دامه زرینی وله نار یا نازور توند به سنه کمی بی ، وه به گز

پاريزله خوا ديره دايه (ده ستي بوسينه ي راداشت) به سه
 بو پياوله خه رايه نه مه براي مسلمانان خوي سوك بگا هه موچشتي
 مسلمان له سه ر مسلمان حرامه خون و مال و آبروي .

٤٩ عن ابن عمر ان رسول الله ص قال: افضل المؤمنين احسنهم خلقا. الحاكم
 گه وره تريني ايمان داران، خوش خوتريني وانه. (*)

يه گانه چن و خون و آبروي يه كه نه ريزن وه نه مه ي مابه ي نيوان
 ناخوشي و تيك چونه نه كه ورته ناويان تا كومه له بان له به ريهك
 نه رازي زور به گه وره ي بمين . كه زار او ده ره رقي كيشه
 بوله ناويانا وه له يه كه دل پاس بوئ ، نابين و دله سه دروي
 زه وي هل نه گيرن .

نه مه كه فه رموي پاريز ليره دايه، تي گه يانده كچا كي و راستي
 وله خواترسان به دل و ده رونه، ايتر به نويز و روژوي روژوبي
 كيان و روح نديه، بيا و نه بي دلي خاوين بي ورونك به جوژي
 به چراي دله وه به ريدياروا خوله ايش و كاري به زيان لا دا
 ٤٩ (*) خوي باش سه نكيي وه گر انديه له آره زواناره آرايي
 و جوا نميري به وه زانيني به ري چونه لهم دنيا به دا .

عن شداد بن اوس قال رسول الله ص الكيس من دان نفسه رعمل
 لما بعد الموت والعاجز من اتبع نفسه هواها تمنى على الله الاماني ح
 به هوش که -یکه نفسی خوئی په روده رش بدله مردن بترسي ،
 دامار که -یکه په شوین خواسته ي نفس بکه وي وه آره زروان له
 خواخووازي (*)

خوی باش را کرتی ه، موهیزانص(قوی) له ته ندازه ي
 کمال و بهرین راستاچونه کېد پیا و زور خور وه ژن بازو توند و تیر
 وه بی هوش و تیر روڼه بی، خوبه زور نه کړي له کمال مه ردوم
 گرځ روو بی مبالات نه بی چاک ه - تي ه دانیشی وترسه نوک
 و بی دل و دورو و راست شیره وه نه بی : له ه موچستان
 ته ندازه را کړي و باش بزویته وه و باش بزانی ژي که سی
 ه مازي نه بی باجانه وه دیکي خویري یادرونده په کی ماره

(*) پیاوی به هوش وزانته مه په ه موهیزانی(قوای) خوئی
 له ته ندازه را کړي ، پیش بو نفس بهر لانه کا وه ش—وین
 آره زروان نکه زي کیسان و روح په روه رده بکا له—هر روی
 نیکه یشتن وه نفسی خوي باش بکا که—هر کړی شي نه کاله اندازه
 وله روی پیاره تي خواسته ي خوي پیک بیني .

۱۱) عن وابصة بن مبيد قال ايت رسول الله (ص) فقال جئت
 تسأل عن البر؟ قلت نعم. قال استفت قلبك البر ما طمأنت
 عليه النفس وطمأن اليه القلب والاثم ما حاك في النفس وتردد في
 الصدر وان اقتاك الناس وافتوك. ح

له رابصه کوري معبري کير راوه ته وه که گوتوبه هاتمه خدمت
 پينه، به به ری فهرموي هانوي له چا کهي نه پرسی؟ گرتم به لی
 فهرموي له دلی خوت پرسه. چا که نه مه به دلت پی آرام یده
 وه گوناه نه مه به له دلانه بزوی وه دي. وه چي هه رچه نه
 بوت ره وابدیرن (*).

که سی که خووان خوي چاک نه کار نفسی په رورده نه بی
 هه میشه دامارله چه ننگ نفس ده رناچی به که ییشتن به هه
 آره زو آره زوي تری بو په ییدانه بی وله به دبه ختیدانه مینی.
 (*) خوا که انسانی دورست کردوه پرله آزاره زووه هیز
 وهوش پی دراو که هی دلی بکه ریته سه ری خه ریکی کردنی بی
 خواه چاک پاخه راپ، دیکیشی (وجدان) داوه تی که نه توانی
 بهوی چا که جوي بسکاته وه وه بیکا وه خه راپهش بزانی خوي

عن ابي هريره ان رسول الله (ص) قال لا يدخل الجنة من لا يامن جاره بوائقه . م- ^{رواه مسلم} ^{وهو لا هـي باوكم}
 ناچیتیه به هه شتی که سێی که هاوسایه ی آسوده نه بی له
 آزاروي (*).

نیشی

لی دورخا چونکه دل ، له ایش چاک و باش آرام نه بی وگوشاد
 وده له ایشی خه راپ ته نگ نه بی وه ویک دی هوش مه ندار گو تو بانه
 پیدش هه مو توله ییک له سه ر ایشان ، انسان بوخوی له ناردلی
 خویا توله ی ایشی خوی نه بی که له سه ر فرماني باش گوشاد
 نه بی وله سه ر کاری خه راپ ته نگ نه بی وه بریندار . وه لی دل
 په ، وه رشی نه وی چونکی ته بی که لی ناپیاوان لیل نه بی وپیس ،
 خه راپه ی لی نه بیته چا که وده کوته مانه ی دزی وری گری
 نه کن و خوشیان زور به آزاو که وره و مه رده نه زان .

۱۷ (*) هاوسایه حقی زوره وه کویه کیک وایه له پیاوان خانه واده
 نه بی آسوده بی له زار و زوبان وده ست و زوری انسان نابی پیاو
 بکزی ته وده له ایش و کاری وه دروا بکه ووی چلون هال ده سێی
 وده نه نیشی چه نه خوا چه نه کا .

(۱) عن ابي سعيد الخدري ان رسول الله (ص) قال : من رأى
منكم منكراً فليغيره بيده فان لم يستطع فبلسانه فان لم يستطع
فبقلبه وذلك اضعف الايمان . ح - احمد حنبل
هه ره كهس له گنوه ئيشى ناشيرين وناهه موار بيدني ئه ني به
ده ستي زورنى گولاري ئه كه ره ني تووانى به زوبان ئه كه ره ني
تووانى به دل، ئه مهش سس تريني ايمانانه . (۱)

(۱) منكر، ايشى ناشيرين وناهه مواره كه زبان كه به ني
به نفس بايچ كه بيدتن يادين يا آرويا مال خراه اي به ك كهس
يا اي كرمه له وه ئه كه رايشي وا كه وده يا چرك له هه ره كهس
وه ده ره كه وي، كه لانه چي، فاش ئه ني وبلا و ئه بيدته وه
هه مو كهس پي گرفتار ئه ني پهس پياو ئه ني به را به ري ايشى وانكا
نه هلي په ره بگري . ئه كه به زور نهى تووانى، به تي كه ياندى
مردوم و آشكرا كردنى زياني له لاردني كوشش بكا ئه نا
به دل پي ناخوش سي وددوستي له گه ل كه سي ئه ي كانه كا و خوى
لى دور خاتوه .

له منكر وناهه مواره باره ري به بشتي هيچ وپوچ له دار

(۴) عن علي ابن رسول الله (ص) قال : المجاليس

بالامانة . (خط)

بِكَ

خه ربونه وه له جي ~~دکلف~~ نه بي له که ل راستي

دورستي بي . (*)

و دورستي بي . (*)

وبه ردوئه مانه ي ناتووان سود وقانز انجي بکه يهن، و حکبات
درو، نه زانين وبي ايشي و صنه تي و ته نه لي و دووا که و تي چستاني
که هيچ به هره يان اي په يدا نابي و نه مه که سي له شويي خوي
ده رچي يا فريبي مه ردوم بدا يا چشتي وا که ميشکي ووشک
نه کا بلا و بکاته ود، نه مانه هه موئه بي لابرین نه مه که فهرموي
سس تريني ايمانه اشاره يه به مه که ايماندار نه بي حق نه شير يته وه
وه ترسه نوک نه بي .

۱۴ (*) چه ند که سيک که بي که وه دانستن له جي گه ني وه هه رچي
له ناويانا رابرد، نه بي و دده ري نه خن راستي ليک نه لين، هه رچي
له يک بي بين و بي يهن نه بي گوي بکه ن ، که بلا و کردني
نه م جوړه چستانه نيشانه ي ناپياوي و نامه ردي و سوکي و به د
نهادي يه .

۱۶۵. عن عائشة قالت قال رسول الله (ص) انزلوا الناس منازلهم. م

هه موکه س له شوینی خویا دابین. (۱)

۱۶۶. عن علي ان رسول الله ص قال خيرکم خيرکم لاهله وانا خيرکم

لاهلې ما اکرم النساء الا کریم ولا اهانن لا ائیم. بن عساکر

باش ترینی ایوه باش ترینی ایوه یه بوژنی خوی وه من له هه. وتان

باش ترم بوژنی خۆم که وره یی ژانف وانا گری لامه کهر پیاوی

که وره وه سوکیان ناکامه کهر پیاوی سوک (۲)

(۱) کوره یی وبلندی هه رکومه له بهمه یه که هه موایشان

ریک وپیک بی وله شوینی راست دابسوری ته مه ش نابی

مه کهر که هه رایش وکار به پیاوی خوی بسپیری وه هه

که س به ته ندازه ی هه گرتی خوی فه رمانی پی واگوزار

بکری تانظام له ناواپه یدابی ته که ره ره که س له جی که ی

خوی دانه ندري، نه زانین وکینه و دو شته یی ته که ویته نارپان

وه له به ریه ک ته ترازین ونامین.

(۲) ژن، هاوالی پیاوه سه رمایه ی خوشی وه یاری ژینه ته بی

به شیرینی وکه وره یی پیارله که لی بیژو یته وه نابی سوک بکری

(۱۷) عن ابياس بن عبدالله ان رسول الله (ص) قال لا تضربوا ايماء
الله (ح) - احمد بن حنبل

لی مه دن له که نيزانی خوای (۱)

(۱۸) عن عائشة ان رسول الله ص قال انما النساء شقائق الرجال . ح
ژنان نيزمه که رخوشکي دايکي و باوکي پياوان (*)

وبه خواري ته ما شابکري . پايه ي خوشي ناومال چا که به
له گهل ژن و خوشه ويستن و باش را گرتنيه تي وه کويغه مبه ر
(ص) له که ل ژناني خوی نه ي کرد .

(۱) انسان نه خريته سه رري راست و ايشي باش کردن تي که .
ييشتي فهرمانان به فير کردن و په روه رش دن نه ک به لي دان،
ژنیش انسانه ناني لی بدري وه بخريته به رکوته ک نه بی آشنا بکري
به مه ي پي ويستنه له ژينا و زور به چاوي شیرين نکا بدبرري .
(*) ژن و پياوهه ردو وه کويه کن له به ژن و بالاوهيز وتي که
ييشتن و دل و آره زروان جو يبه تي يان نييه بويه خواش له فهرماناني
خوابوه کويه کي دانارون شتيک ه، يژن اي ژوره و به پياوهي
ده ره وه . هه روه ک پياوته يه وي بو به هره بردن له هيزاني

عن علي ان رسول الله (ص) قال تزوجوا ولا تطلقوا فان الله

يهتم منه العرش . عد

ژن بينن وه به ره لايان مه کن که جوی بونه وه ي ژن وياو

عرشي لی نه له رزي (*)

خوی په رورده بکري ري که ي که وره بي نشان بدري پي
بخویندري، ژنیش نه بي بهم جوره آشنا بکري به وه ی پی ویسته
بوژيان پي بخویندري دلی زنده بکري ، تاخویري و په ست نه
بي، وه به چاوي سوک ته ماشا نکری . بلندی هه ر کومه له وه
ده سه ته له انسانان به بلندی ژنانه که ژن خوي باش و تی
که بیشتي بو مند الی شي واگه وره نه کا وه سر رشته ي که وره
بون و بلندی یان نه داتی . نه لین باوه شی دایک بیشکي کومه له یه
۴۹ (۵) خراوای داناوه که بیا وژن به سه گیاره هه یه به یه کتر، بهم
به سه گیه پایهي خانه واده کي دانه مه زري وه هه ردوخوشي
لیک نه بینن . پهس پباوته بی ژن بینن وه نابي په یمان خوي
زو پیچري نه بی هه ردو لاده ردي یه کتر هه ل کرن بو په یه

ع) عن انس ان رسول الله (ص) قال : اكرموا اولادكم
واحسنوا آدابهم ه

منالاز تان خوشه ويست را گرن و خويان چا بگن .^(۱)

گردي خوشی خويان بکوشن . ژن وه لاغ نيه پيا وهه ردهم
آره زوي هيناهه وساري دامالی وه بهره لاي بکا سويند خواردن
به طلاق نيشانهی سوکي و ناپيا وييه . و بوپايه دار بوني په يماني
ژن و ميردايه تي ، له پشه ره هه رد ولائه بي خوي يه ک تر بزاني
و چا ک ليک بگن تا گري ژن و ميردايتيان هه له نه وه شي .

(۱) بلوک ته بي منالی خوی کور يا کچ رپه روه رده
بکا و کار و کرداري باش وهه رچي پی وی سته له ژيانا فيريان بکا
هيزانی (قوی) تن و گيانان به رز و توند بکا به بازي و ياري
و خويندن و خوي چاک آشنا کردن تاپه ره بگرن له هه ر پياره تي
و جوانمه ردي . منال ته بي خوشه ويستي دين و تاريخ پيغه مبهه ر
واصحاب و پهيره و ازيان وه گه ووران ياد بدي تادور که وتن له
آره زوواني په ست وه دل لی دان بوک و ردي له پشه ره بيتا خوی .
منال ته بي دلی زندو بکري که خوي به پرسيارلی کراو بزانی

عن عمرو بن سعيد بن العاص ان رسول الله (ص) قال :
ما نحل والد ولده افضل من ادب حسن . ت

نهې داوه چه باوگان بهمنالي خويان باش ترله ادبي شيرين.^(۱)

له سه رهه موايشان وگه وره كردني وطن وكوشش كردن له رڼي
بلندي ويدا بگريته سر شتي نه بې جاوي بگريته ره كه دنيا زور چاك
تي نكاهه پي ويستي خوي وه نه وي له سه ريه تي له برابره نفس
وخزم وكومه له ووطن وخوا . بيزاني توي آرايي ، سه نكي ي
راست ره وي وخورا گرتن له ته نكاهاندا بچين ري له دايدا
نا گه وره بديه وه پياويكي راستي بي .

خوشه ويستي منالي نه مه يه وا گه وره بگري نه اينكي بهر ولا
بگري وپاره ي بدريتي وه يا بوي بچي بيلدري .

(۱) پياوډ تي انسان بلندي وي له سر جانا وه ري تر به ادب وخوي
په سه ند وډرا گرتي ه . موهيزان له شوي ني كالا كه سه ر وخوار
نكهن . نه مه ش پيك نايامه كه ره ياددان وفير كردني له منالي
كه له پدشه وه پايه ي زر كردن بوگه وره يني ودخوش به خستي
وجوان ميري راستي له دليا ډار ژي وله سه ري گه وره بديه ، پس

عن ابی رافع ان رسول الله ص قال : حق الولد علی الوالد
ان یعلمه الکتابه والسباحه والرمایه وان لا یرزقه الا طیباً . هب
بارک له سه ریه تی یومنالی خوئی ته مه فیژی نوسین ومه له
وتیر آویشتنی بکایوه هه رپاکی (حلال) ده رخوارد بدا^(۱)

بارک ته بی هه میش له به رچاوی بی که منالی گه وره بیدیه له سه ر
شیرین ترخوان ته نامنال خویری ده ره چی وه کوچانه وه ری
ترچه ندروژی به ماندوبون لهم دنیا به دانه مینی وه ته روا .
^(۱) به رته ری وخوش به ختی به زانیز وهیزی لادانی شالاوانه له
سه روطی وبه په یدا کردنی مالی پاک وخوپاراستی له خواردن
وبردنی چشتی مه ردرمه
ته بی بارک له بچوکی منالی خوی بخاته سه رری مه ردایه تی وه
رینی وشوینی پیاره تی پی نیشاندا وه ته وی له هه مولای پی به
کمال ته کایخاته دلی ، نوسین وه خویندن بوجل روئی وزانین
وپیگ هینانی پی وی ستان ورا گرتنی ایشی کرین وفروشتن
ومه له بواری وبازی وه خو په راندنه وه له ته نکانه دا . وه

۷۲ عن انس بن مالك از رسول الله (ص) قال طلب الحلال واجب

على كل مسلم الديامي

وه شون كه وتي مالي پي ره واله سه ره مومسلمانيكه. (۱)

هه رحه به هره ی هه به پولادانی در شین، هه مویان نه بی به منال
یاد بدری

وايش وصنعی كشی فیر بکری بوئه مه بیته سه ره مایه ی

به ری چون که پی بیژی وده ست نه ابو مالی مهردوم

۷۳ (۱) انسان لهم دنیا به دابه بی مال نازی وه مالیش بک نای به بی

کسب وایش که وایی پیار بی بوروزی وه گیر خستن وخوله

دامادی ده رخستن ایش بکا خواهه رکزه خاته ژیر بار منتی

مهردوم، چاره له ده ستان به دبه ختی وفروته نییه. نه بی به هره

جور بی به ایشی کی پاك نان وه کیر بخربه انسان ههروه ک

خوی به کیکه له که سانی کومه له نه بی کسبیشی به کبک بی

له کسبانی ناو وطنی

وه هه رایش وکسبی پی اوخوی پی له ته نکازه ده رخا باشه

هیچ که بی تیدانیه. که بی له ته نبلی ویکاری وچاوله ژیر یایه

عن انس ان رسول الله (ص) قال من بات كالا من طلب
الحلال بات مغفوراً له . ابن عساكر

کسی شهوي به مانديوي به سه رابي له شوين که وتني مالی که وارا،
شهوي به سه رها تووه به لی خوش بوراوي .^(۱)

عن ثوبان ان رسول الله (ص) قال من يتكفل لي ان لا يسأل
الناس شيئاً اتكفل له بالجنة . د

هه رکس له ش—اني خوي بگري نه مه نه خوازي چشتي
له هر دوم ، من له شاني خوم نه گرم به ههشت بووي .^(۲)

---

(۱) سه رچاره ی خوشی و مهردا یه تي بوانسان لهم دنيا یه دا،
ريک که وتني نه وانه یه که زنده گیسان پی پیک دي وه پیاوي
له تنگانه ی نه داري و ژیرباري ده ر نه خن نه مه ش نابی بی کوشش
ودو وا کوتني ایش وکسب ، به جور ی پیاو له زوري کردن
ودزي وفیل و فزیب دور بی . خوا ی که وره نه م کوششی انسانی
بوروزی خوی زور پی خوشه وهدای ناوه به به جی هینانی حقی
به نده کی و پهرستن . وه به مه له گونا هانی نه بور ی .

(۲) خوا ی که وره هه روکو انسانی به پی ویستی مایه ی زیان

عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: خيركم من لم يترك آخرته
لديناه ولا دنياه لآخرته ولم يكن كالا على الناس. خط
باش تريني ايوه كه سيكه روزي دووايي به جي نه هيلي بوروژي
پيشو (دنيا) وه روز پيشوش به جي نه هيلي بوروژي دووايي وه نه بيته
بارله سهر مهردوم. ^(۱)

له خوراك وپوشاك . . . دورست كردووه بهم جوړه هيز
وزاين وتووانينشي داوه تي كه بكوشي نه وي نه يه وي به زوري بازو
ساز و آماده ي بكا. خوچاوبه ره ژير نه كا به پارانه وه و خواستن كه سي
وابسكا خوي نه شكيني نفسي خوي سوك نه كا . كه سي بكوشي
له ربي وه كير خستي روزي له دوستوري خواده رناچي جي
به هشته .

(۱) خواله م دنيايه دا ، انساني دورست كردووه بو آوه دان
كردن و به هره بردن له زه وي كه بيته جي نشين خوي (جامل
في الارض خليفة) بوريك خستي شوين آوه داني و آسايستي
و نه بي له كهل نه ههش زور به خواشناسي و پاكي به ريدا بروا ،
وه به ههستي به ما نه هدا . كه واني كه سي كه هه رخه ريكي دنيايي

۷. عن الحسين بن علي أن رسول الله ص قال : طلب العلم فریضة
على كل مسلم . خط و معلمة .

وه شون گه وتی زانین له سه ره هو مسلمانیکه . (*)

خواله بیرکا . وه یا که سی گوشه نوشینی بکا دور بی له سه ردوم
له وشوینی خوادا یناوه وله دوستوری وی دورن و گوناوه بار
پیاو ته بی چاوله پبغه مبه ران و یاران یان بکا که چون هه ردو لایان
گر تووه وه هیچ لایان به جی نه هیشتووه .

(*) انسان ، بوخوشی و آسایشی زیانی له روزی پیشو و پاشی
(دنیا و قیامت) داپی ویستی زانینه که به بی زانین نه خواته
نایه ونه ته مه ی له سه ریه تی بو په رستی به جی دینی وه نه
ایشی و کار ونه به رابه ری دوشمی پی ته کری انسان وک جانه وهری
تر نیده له خورابه ری بچی وله خویدا سلاحی لاردنی دوشمی
بیده نه مانهی هچیان بو پیک نایه به بی زانین که وای مه ردی دانا
هه میشه ته بی بکوشی زانینی که به هر می بیده له دل زندوه کردن
وبه هوش بون وه ته بی مایه بی بو آوه دانی وطن و بلندی کومه له
په یدای بکا و بلاوی بکاته وه .

۸ عن انس ان رسول الله ص قال: احبسوا على المؤمنين ضائمهم
العلم . الدليلي

راگرن بومسلیمانان لی گوم بوی خویان که زانینه^(۱)

۹ عن ابن مسعود ان رسول الله ص قال: الناس رجلان عالم
ومتعلم ولاخیر فیما سواهما . طب

انسان دو که سه : دانا و نه م که سوه دووای زانین که وی ودهیچ
سودنیه له که سی ترا .^(۲)

---

(۱) چونکی هیچ چشت بو انسان به بی زانین پیک نایه له هه مو
بزوتنه وه وله ایشی هه ردوروژانی (دنیا و قیامت) پی ویستی
زانینه . که خوی باش په یدا کردن وخوا ناسین و په رستن ،
روزی په یدا کردن لادانی در شمن وه کوشش کردن له ری جوانی
وطن هه مویان زانینان هوی به بی وی ریک نا که وون له به ره مه
زانینی نا و نابه لی گوم بویعی «سلمان نه بی لپی بکه ری هه رچی
سودی هه یه بووهی بیزانی وه گیری بخارانه وستی .

(۲) جوی یه تی انسان له چشتی تر به هوش و تی لکه بیشتنه وه
هه تا پیاو به هوشتر پی پایه ی له مه ردایه تی دابلند تره . وه

۱۲ عن ابی هريرة ان رسول الله (ص) قال : الناس ولد آدم
 وادم من تراب . ابن سعد

مه ردوم هه، وله آدمهن و آدميش له خا که *

جگه له مه ژيان به بی زانين پيك نايه، به رزي و بلندي انسان به
 زانيني بوخت و باشه که خوشي دل گوشادی کيان و خو جوان کردن
 و آرايشي نفس به زانين و هوشه وه هه رچه ندمه رديتر له خوي
 وه هه رچي له ژيرچه رخايه بگا، بلند تر و انسان تره که و ابی انسان
 نه بی خه ريکي زانين بی و بلاوي بکاته وه که سي نه مه ي نه بی
 جانه وره چچ به هره ي نيه .

له زانين ناژميرري نه مان ميشک و وشک نه که ن وه کو
 مه ته لو که (لغز و معما) يا وورد بوته وه له مه فلان زوبان ماضي
 و مضارع و امري بوچ و اهه ل که و تو وه زانيني که له سدره، مو
 که سه زانيني خواناسين و په رستنيه تی وه زانين خوان
 (اخلاق) و جغرافيا و تاريخ جي يان و که و ران و ژمار و کيميا وه
 زانيني به ري چون و فه زمان به سه ربردنه، مانه هه مو که س
 نه بی به ش به خوی بريکيان لی بزاني .

(*) نه فه ري انسان هه، و وه کويه کن که س له که س بتر نيه،

١٤٠ عن ابى هريرة ان رسول الله (ص) قال : من لم يدع قول الزور والعمل به فليس لله حاجة في ان يدع طعامه وشرابه .
خ
که سب که به جی نه هیلی گوتهی ناره و ایش ناهه موار ،
خواهیچ نایه وی نان و آو نه خوا . (*)

هه موئه چنه وه سه ر آدم و بیچوی آدمیش نابی خوبه زور بگری
ته بی خاکی بی و خوبه کهم بزانی چونکه آدم له گل په یدابووه .
وه به راستی به رته ری انسانان به پاریزو خوی باش وزاینه ، نه به
پشت و باوک و باپیر .

(*) به هره له نویژ و روژو ، خواوه بیرخستن و خوگیژانه
وه یه له آره زووان که پایا خو توند راگری له به رابه ری خواستهی
نفسی بتوانی خووان خوی باش بکا شیطان هلی نه سورینی .
که سی نویژ و روژ و ته مه نده زوری نه بی له سه ری که پی له ناهه موار
بکه ریته وه . چم سودی نابی له کردنیان و ماندوی خورایی
پی ته مینی .

عن ابي الدرداء ان رسول الله (ص) الا اخبركم بافضل من
درجة الصيام والصلوة والصدقة ، اصلاح ذات البين فان فساد
ذات البين هي الخالقة . ح ، د

پيؤبليم گه وره ترله پايه ي نويز وروژوبه خشين چي به ريك
خستني مهردومه چونكه نيوان ناخوشي به رباد دهره . (۱)
عن ابن عباس ان رسول الله (ص) قال : لا صبرورة في
الاسلام . ح

ژن نهينان له اسلامانيه . (*)

---

(۱) ريك كه وتي فه رماني كومه له ووطن بهسته يه به يهك
كه وتي مهردوم وريك كه وتنيان وه ته مكره ته مان ريك نه بن ،
هيج خوئي وآسايش پيك نايه وه هه مو ايشيان تيك نه چي
له به ريك بلاوته بن نامين . پيـ او نه بي كيشه نه بلي له ناوا
تا كومه له وريك كه وي . ريك خستني مهردوم له نويز وروژو
بخش چاره كه نه ونه بي نه مان اش نابن وه كومه له نابود نه بي .
(*) له ناو هينديك له خوداني ديني تروايه خوبچرانه وه له كارو
كرداري دنياوه كه ناره گيري وخوشاردنه وه له مهردوم وژن

عن عبد الله بن عمرو بن العاص ان رسول الله (ص) قال : ان
الله يحب ان يرى أثر نعمته على عبده . ت

خوابی خوشه که بدینی نشانهای چاکه‌ی خوبی لهسه‌رعبدی (۱)

نه‌هینان و خوشی نه‌ردن له‌روزی پاک ، له‌خواستناسی و به‌جی
هینانی حتی په‌رستنه . وه‌دیاره هم‌مش درچونه له‌وشوینه خوالهم
هستی یه‌دا دایناره که انسانی دورست کرده به‌خاره‌نی تن
وگیان وه‌بژن وپیاو و هم‌هستی وزه‌وی رهایی تی دایه دایناره
بووه‌ی همان پیکه‌وه به‌هره‌ی لی بدین وپی به‌ری بچن وه‌زه‌وی
خوش بکن و آوه‌دان وه‌که رگوشه‌گیری بکن هم‌مانه‌نابن
له‌به‌ر هم‌ه پیغام‌به‌ر هم‌ه‌ی فرم‌وه .

(۱) خواب که چاکه‌ی کرد له‌گدل که‌بی به‌مال وزه‌نگینی نه‌بی وه

ده‌ری خا . بوخوی و منالی خوش‌گوزه ران بن‌وه ده‌ستی مردوم
بگری به‌داما ووه ، تیو و بی چیزان بنواری کومه‌گ بکابه
هاوشاران وه له‌ریگه‌ی بلندی وطن دریغی نه‌کا که نه‌مانه
سوپایی هم‌به‌خششی خوابه . هم‌که روانه‌کا پاره په‌رسته
وه نازانی بژي

عن خالد بن الوليد ان رسول الله (ص) قال : ارفع البنيان الى

السماء واسئل الله السعة . طب

بلند بکه خانو بو آسمان وه له خواش بخوازه گوشادي .^(۱)

عن ابن مسعود ان رسول الله (ص) قال : الطيرة شرك ^{تخ} ^{تخ}
شوم گرتن ، هارال بوخوا دانانه .^(۲)

(۱) خوا که زدنکیني وخوشي دابه انسان، نه بي سوپاسي بکا .
زه وي آوه داز بکا وخوشي لي بدني وده ورنگه خواد ايند اوه
گوشاديشي لي بخوازي . هه تازور تري بيه چاره ودي پاونابي
دل وده روني بيه ستي به دنيا وبير وهوشي ته نک کاله سه ري .
نه بي بزاني له ده ست نه چي ، چا ترين چشت په رستي خوايه
ودل پاک کردن و خوباش بوني .

(۲) واهاتووه له ناوهينديک له نادانان که به بيستي کلمه
پاک وه يابه سه وه ري وه چشتي تر له ايش وفه زمان نه که رينه وه
نایک کن . که سي آره زوي جي يه کي البته بچي به ريدا نه روا بالنده
هه له فرني که له پيشه وه روي بوايشه که نه روا پي چا که ، که
به پشته وه دارويي ، نه که ريته وه ناچي پي به ده . و نه مانه

عن انس بن مالك ان رسول الله (ص) قال : الصبر من الايمان
بمنزلة الرأس من الجسد . الديلمي

خورا گرتن به چاو ايمان وه كوسه روايه به چاوتهن^(۱)

هموله نه زانينن كه انسان نابي باوه ري بييه له دهره وهي نه مانه
كه خوا داي نارون كله نهاد و بونيادي خويانا يه كه تر نه كيشن
وه بي يه كه پيك نايين (اسباب طبيعيه) هيچ چشي تر ايشي
پي نه كرى يافه رماني پييه وه زوري گوراندي هه يه له م ههستي
يه دا . هه رگن خواها والى نيه وه نه مانه باوه ري پوچ و خوراين .
(۱) خورا گرتن له تنگاتا ناوه هل گرتني ده رد و كيشه و زوري
ونه داري سهر چاوهي هه موخوي باشه ، كه كه مې وابو نه تواني
خوله گوناهان وآره زرواني په ست بگير يته وه له ريگه ي كه وره يي
هه موده ردي سهر قوت دا ، پياوي خورا گر آزا و بي باك
و آزاد و داد خواه نه بي ، هه روه كوسه ر سهر چاوهي تي
كه ييشته ، خورا گر تنيش سهر چاره ي هه مو خوش به ختي
و خوي باشه .

۳۸ عن الحسين بن علي ان رسول الله (ص) قال : من حسن

اسلام المرء تركه ما لا يعنيه . ح

له باش دینداری به، خوئی نه گه یاندنی چشتی که به کاری پیاوی نایا. (۱)

۳۹ عن المطلب بن عبدالله ان رسول الله (ص) قال : الهوا والعبوا

فاني اكره ان يرى في دينكم غلظة . هب

بازنی ویاری بکن. چونکه یم ناخوشه و ایزاندیری له ناودینی

ایوه توند و گیری هه به. (۲)

(۱) هه رکاری به هره ی پویاوی تیسانه بی ای خوئی یا ای

کومه له، نابی وه شوینی بکه وی لی بکولیته وه وه کوزانین

هه ستان و دانشتنی وه پرسپاری ایشی دهره وه و ناومال و منالی

که سئی کی تر، پیاو خو له م جوره ایشانه نه بی دور بگری .

(۲) انسان نه بی له شه و ورژیندا ده میك خو آسوده بکاو

هه مویر و بهسته گمی دنیا له دل ده راوی له جی به کی خوش هه وای

تازه بخوا بازه ویاری بکامشت و مالی خوئی بدا تاته ن و گیانی تازه

بیته وه وهیزی تازه ی بیته بهر که دین نه یه وی پیاو هونر مه نه

و آزا و تازه بی .

عن مسروق ان رسول الله (ص) قال: حَقُّق بِالْمَرْءِ انْ يَكُونَ
فِي مَجَالِسٍ يَخْلُو فِيهَا وَيَذْكُرُ ذُنُوبَهُ فَيَسْتَغْفِرُ اللَّهَ مِنْهَا . هَبْ
شِيرِينَهُ بُوَ پَيَاوُتَهُ مَهْ چَه نَد جَارِيَكِ خَوَاتَه نَهَا بَكَا وَگوناها نِي
خَوِي بَكَا تَه بِير وَلَه خَوَايِ بَخَوَا زِي لِي لِي خَوْش بُونِيَان .^(۱)

---

(۱) هیچ گاه بو پباوي شیرین تر و خوشتر نبوده که
که له دلی خوئی ده راوی هه موچشت وله بیر بکا خوشی
به دلی پاک و روناک رو بکاته باره گای گه وره نی خوابه نده گي
و دامای خوی بینی، و بخوازی قلمی به خشش به سه رگوناهانیا نی
که سی شم ده مهی بیه له شه و وروژا جاری هه همیشه دل زنده
و پاریز کار و گه راوه و نه بی له به سستی و به دی، و خوشه و یستی
بلندی و گه ییشتن به انسانیتی راستی له دلیا پاره نه گری،
هه موگیانی نه بیتسه به هره بوخوی و مه ردوم و زیانی له ده ست
و زوبانی دور نه نی .

کوتابو